

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΦΩΤΙΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΗ ΣΤΟ ΠΕΝΤΕΛΙΚΟ

Με λακωνική και επίκαιρη ανακοίνωσή μας για την φωτιά του Ιούλη στην περιοχή υπογραμμίσαμε την πεποίθησή μας ότι κάτι δεν κάνουμε καλά και καίγεται διαχρονικά η πολύπαθη Πεντέλης μας.

Μετά τον κουρνιαχτό της επικαιρότητας (κυβερνητικές και δημοτικές διθυραμβικές ανακοινώσεις, τις τοποθετήσεις της αντιπολίτευσης και των δημοτικών παρατάξεων στην σχετική συζήτηση του ΔΣ της 27ης/07/2022), εμφανής είναι η επιφανειακή ανάλυση του επεισοδίου και η απουσία ριζικών μέτρων αποτροπής επανάληψης του φαινομένου.

Οι σύμμαχοι της φωτιάς και η αντιμετώπιση του κινδύνου

Κοινή η διαπίστωση ότι οι βασικοί παράγοντες που καθορίζουν το έναυσμα και την εξέλιξη του φαινομένου είναι η καύσιμη ύλη, η ανάφλεξη ή εμπρησμός και οι θυελλώδεις άνεμοι. Η συνύπαρξη των τριών αυτών παραγόντων προδιαγράφει την αδυναμία ουσιαστικού ελέγχου της φωτιάς, η οποία σβήνει συνήθως με την πτώση των ανέμων. Το δε μέγεθος των επιπτώσεων της φωτιάς στο ανθρωπογενές περιβάλλον προσδιορίζεται από την δομή και τα χαρακτηριστικά των κατασκευών.

Αν και ο όγκος της καύσιμης ύλης θα μπορούσε να μειωθεί οριακά, ενδεχομένως και με τεχνικές ελεγχόμενης βόσκησης, όμως ο δραστικός περιορισμός του όγκου της σε εκτενείς δασικές εκτάσεις είναι αδύνατος. Ο όγκος και η υγρασία της καύσιμης ύλης σε συνδυασμό με τους μεγάλης ταχύτητας ανέμους υπερβαίνουν τις ελεγκτικές δυνατότητές μας.

Δεν θα επεκταθούμε σε θέματα διαχείρισης της πυρκαγιάς που διενεργούν οι αρμόδιες υπηρεσίες με την συνδρομή ειδικών. Τα μηνύματα από πυρκαγιές που διαρκούν μήνες, σε χώρες που διαθέτουν πιο εξειδικευμένους και εξοπλισμένους μηχανισμούς, δείχνουν τα όρια των ανθρώπινων δυνατοτήτων. Γι' αυτό και η καθιερωμένη πλέον διεθνής πρακτική είναι η **μετάθεση του βάρους από την καταστολή στην πρόληψη** (με ανακατανομή των διαθέσιμων πόρων, στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση, αποτελεσματικών μέτρων, διαδικασιών και συστημάτων πρόληψης), σε αντίθεση με τη Χώρα μας, όπου η πρόληψη είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Δεν θα πρέπει βεβαίως να υποτιμηθεί ο βαθμός μετριασμού των επιπτώσεων που επιτυγχάνουν η πολιτική προστασία και οι εθελοντικές ομάδες, αλλά η όποια επιτυχία στον εν λόγω τομέα δεν θα πρέπει να αποκρύπτει την ανάγκη καθιέρωσης ριζικών μέτρων αποτροπής των πυρκαγιών και αλλαγής νοοτροπίας. Απορίες π.χ. δημιουργεί η παρουσία της μιας από τις δύο υδροφόρες του Δήμου στη Νταού, στο ανατολικότερο σημείο του Δήμου, και η μη οπτική επιτήρηση της κοιλάδας του Βαλανάρη.

Η εστία

Η εστία της πυρκαγιάς, αν και για μέρες διαδίδονταν ότι αυτή ξεκίνησε από τη Νταού, τοποθετείται σε θέση 600 μέτρα βορειοδυτικά του Ι.Ν. Αγ. Νικολάου Καλισσίων, 800 μέτρα βόρεια από τον οικισμό Ντράφι και 4,0 χιλιόμετρα (σε ευθεία γραμμή) δυτικά της Νταού. Πρόκειται για δασική περιοχή εκτός παραγωγικών δραστηριοτήτων, χαρακτηριστικά που συνηγορούν υπέρ είτε του εκούσιου εμπρησμού είτε της ανάφλεξης από εκτός δρόμου διέλευση μη συμβατικού τροχοφόρου. Η διακινούμενη εκδοχή του απρόσεχτου μελισσοκόμου δεν ευσταθεί κατά τη γνώμη μας, διότι στο συγκεκριμένο σημείο δεν υπήρχαν κυψέλες. Εύκολη η δικαιολογία αλλά κατά τα άλλα οι μελισσοκόμοι μπεινοβγαίνουν ζωρίς καμιά επιτήρηση στο βουνό.

Αποτελικά μέτρα αποτροπής και μετριασμού των επιπτώσεων

Με δεδομένη την ύπαρξη εύφλεκτης καύσιμης ύλης και θυελλωδών ανέμων, **ο περιορισμός των εμπρησμών** αναδεικνύεται ως βασικός τομέας άσκησης αποτελεσματικής αποτρεπτικής πολιτικής κατά των πυρκαγιών.

Μέτρα προς της κατεύθυνση αυτή αποτελούν:

- Η αλλαγή της ισχύουσας **αναχρονιστικής νομοθεσίας** που χαρακτηρίζει τον εμπρησμό ως πλημμεληματικού χαρακτήρα παράβαση και η αναβάθμισή της σε κακουργηματικού.
- Η **απαγόρευση εισόδου και κίνησης στο βουνό**, πεζών και κάθε είδους τροχοφόρων, τις κρίσιμες ημέρες (σε αναλογία με τα ισχύοντα στον Υμηττό) και η εποπτευόμενη κίνηση στους ασφαλοστρωμένους δρόμους που το διασχίζουν. Η εφαρμογή του μέτρου απαιτεί την ύπαρξη κατασταλτικών μηχανισμών διευρυμένης εξουσίας, ρόλο στον οποίο θα μπορούσαν να συμβάλλουν οι εθελοντικές ομάδες, διευρύνοντας έτσι τον αποτρεπτικό τους ρόλο.

Στον τομέα μετριασμού των επιπτώσεων στο ανθρωπογενές περιβάλλον απαιτούνται προληπτικά μέτρα προστασίας των οικιστικών συνόλων που αναπτύχθηκαν μέσα ή στην περίμετρο δασικών εκτάσεων, όπου χιλιάδες εξοχικές ή και μόνιμες κατοικίες, τελούν υπό συνθήκες Ματιού.

Το μάθημα από την πρόσφατη φωτιά είναι σαφές. Σωστά **πολεοδομημένες περιοχές**, όπως το Ντράφι, σε συνδυασμό με την αυξημένη **ανθεκτικότητα των κατασκευών** απέτρεψαν την απώλεια ζώων και περιόρισαν δραστικά την καταστροφή περιουσιών παρά το ότι η φωτιά πέρασε μέσα από εκατοντάδες οικόπεδα.

Η Πολιτεία οφείλει να βελτιώσει τις υφιστάμενες και να αναπτύξει νέες υποδομές (επαρκές οδικό δίκτυο και χώροι συγκέντρωσης κλπ.) για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών. Το εν

εξελίξει πρόγραμμα της πολεοδομικής μεταρρύθμισης συνιστά μια πρώτης τάξης ευκαιρία αναβάθμισης της ανθεκτικότητας των πόλεων και των οικισμών, αρκεί να διασφαλιστεί η επιτυχής ολοκλήρωση της τρέχουσας φάσης αλλά και η επόμενη της εφαρμογής των σχεδίων.

Ενίσχυση της ανθεκτικότητας του δάσους και αναδασώσεις

Τέλος, όσον αφορά τις μετά την πυρκαγιά δέουσες ενέργειες, αποκαλυπτική είναι η σημερινή κατάσταση, όπως την διαπιστώσαμε κατά την πρόσφατη περιοδεία μας στα καμένα. Τα προερχόμενα από αναδάσωση πλατύφυλλα (βελανιδιές, μυρτιές, κουτσουπιές, λεύκες, φτελιές, κλπ.) έχουν πετάξει δυναμικές παραφυάδες, σε αντίθεση με τα πεύκα που στέκουν οριστικά κατεστραμμένα από την πυρκαγιά.

Το μάθημα απευθύνεται στους υπεύθυνους των ανδασώσεων (Δασαρχείο Πεντέλης και ΣΠΑΠ) και τον επικοινωνιακό χορηγό τους, που επιμένουν να αγνοούν διαχρονικά την ανάγκη ενίσχυσης της ανθεκτικότητας του δάσους της Πεντέλης με δασικά είδη που ανακάμπουν μόνα τους μετά τις πυρκαγιές και **δεν χρειάζονται επαναφύτευση και ποτίσματα.**

Πεντέλη, Σεπτέμβρης 2022

Η περιοχή ανάφλεξης, δεξιά από τα θερμοκήπια και πάνω από τον αγροτικό δρόμο.

Θέα από Καραούλι.

Αναβλάστηση συστάδας Βελανιδιών

Αναβλάστηση συστάδας λευκών

Συστάδα καμένων πεύκων, χωρίς αναβλάστηση

